

Watertorenstraat 35 (Olen)

Programma van Maatregelen

Auteur:

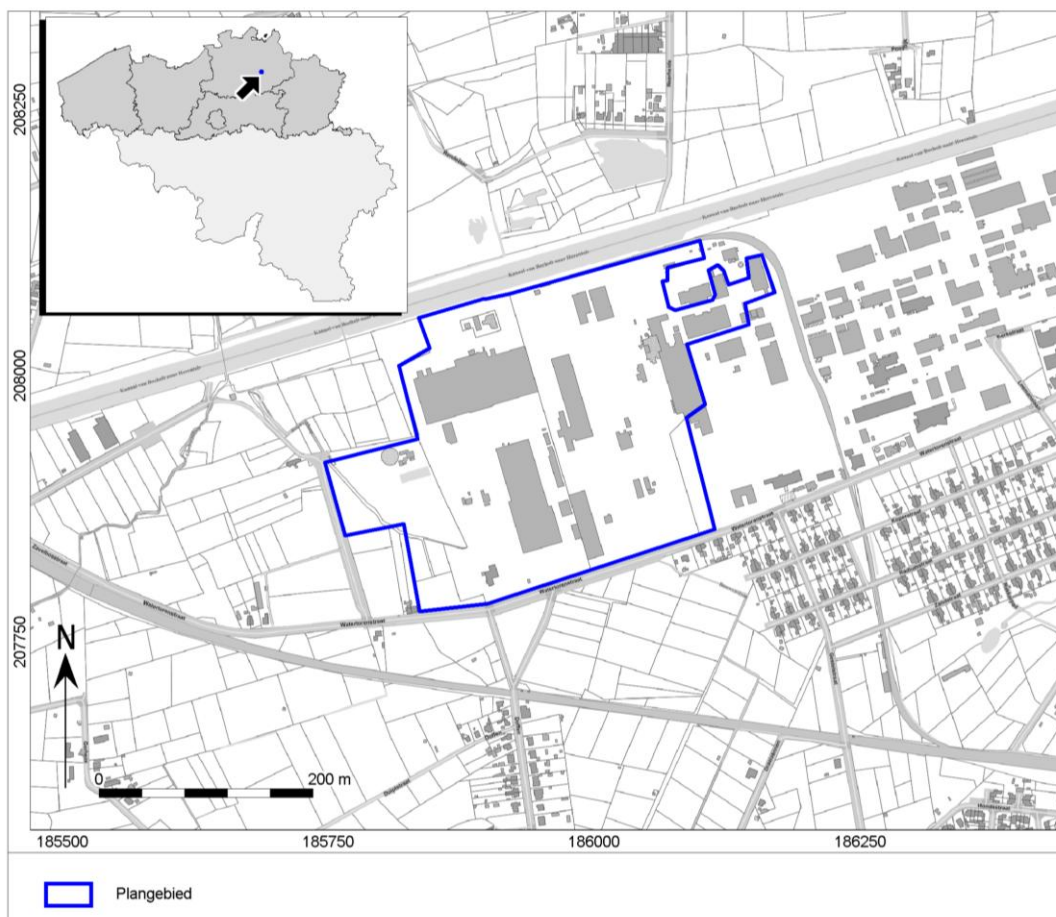
J. Van Bavel (veldwerkleidster, bureauonderzoek)

Autorisatie:

P.L.M Hazen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00072)

1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in februari 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Watertorenstraat 35 in Olen (afb. 1). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen sloop- en nieuwbouw in het industriepark aan de Watertorenstraat 35 in Olen.

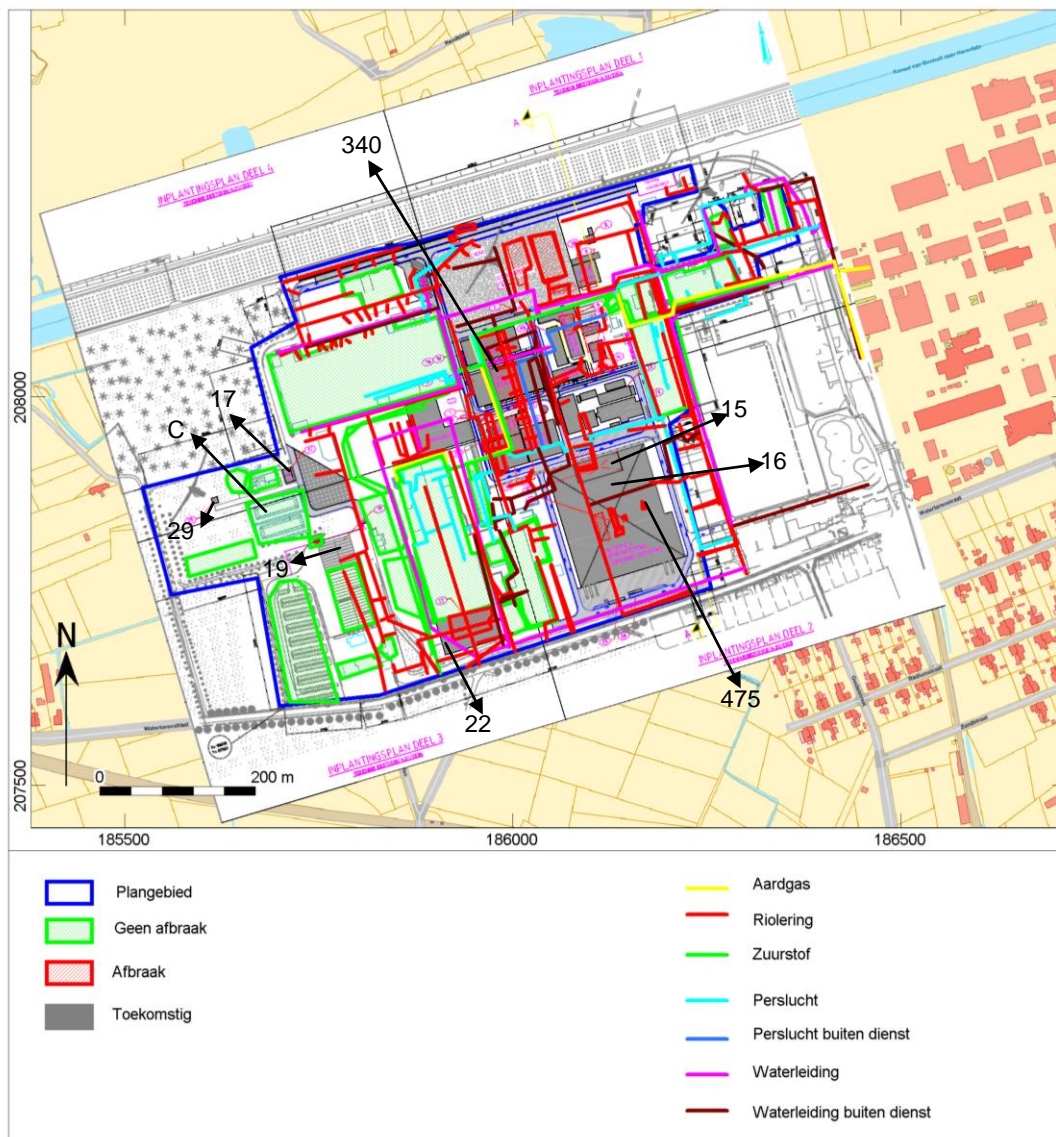
Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Het uitgevoerde vooronderzoek

Het plangebied Watertorenstraat 35 in Olen zal betrekking hebben op sloop- en vervolgens nieuwbouw en wegeniswerken. Dit geldt niet voor het gehele plangebied.

Het plangebied is momenteel in gebruik als industriegebied. Afbeelding 2 geeft de huidige situatie weer waarbij de rode zones de afbraakzones zullen zijn, de groene zones zullen de zones zijn die blijven in de toekomstige situatie en de grijze zones zijn de zones waar nieuwe gebouwen zullen worden gebouwd. Verder zijn er ook nog een heleboel huidige nutsvoorzieningen aanwezig in het plangebied. Een technisch plan van de toekomstige nutsvoorzieningen is niet voorhanden.

Afb. 2. Verstoringkaart huidige en toekomstige situatie.

De rode zones op afbeelding 2 zijn de zones die gesloopt of afgegraven zullen worden. De diepteverstoring van de huidige gebouwen situeren zich op circa 1 m –mv. Het gebouw 340 heeft enkele putten en de diepte hiervan bedraagt tussen circa 1 m –mv en circa 18 m –mv. De exacte plaats van deze dieptes is onbekend. De containers liggen hierbij op het wegdek. De diepteverstoring van de koeltorens (nummer 17) is onbekend. De waterbekkens (letter C) kennen een diepteverstoring van circa 1 m –mv en de weegbrug (nummer 475) heeft geen fundering. Het wegdek met de huidige parkeerplaatsen en fietsenstallingen zullen

een verstoringdiepte van circa 50 cm –mv kennen. De windmolens hebben tot slot een diepteverstoring van circa 3 m –mv voor de sokkels en de werfvlakken hebben een diepteverstoring van circa 0,6 m –mv. De exacte diepte voor de nutsvoorzieningen is niet geweten, maar er kan worden aangenomen dat de huidige elektriciteitsleidingen ongeveer 80 cm diep liggen. De riolering ligt tussen de 1 à 2 m diep.

De groene zones op afbeelding 2 zijn niet aan afbraak onderhevig, maar tonen aan dat er reeds al verstoring heeft opgetreden voor de aanleg van deze zones.

De donkergrijze zones zijn de toekomstige nieuwe zones. De nieuwe gebouwen zullen op palen komen te staan die circa 10 m diep zullen zijn. Bepaalde gebouwen zullen een diepere fundering nodig hebben omwille van dynamische trillingen. Hieronder valt bijvoorbeeld het gebouw nummer 15 ten noorden van gebouw nummer 16 (afb. 35). Welke de andere gebouwen zijn, is nog niet bekend. Enkele gebouwen situeren zich op een Zdg-bodem (nummer 29, afb. 35), Zcm (g)-bodem (nummer 17, afb. 35), een Sg3z-bodem (nummer 19, afb. 35) en een SFg3z-bodem (nummer 22, afb. 35). Nummer 29 zal hierbij geen bodemverstoring met zich meebrengen omwille van het zetten van een bovengrondse container. Nummer 19 betreft een uitbreiding van de vrachtwagenparking. De bodem is hier reeds verstoord geweest tijdens de aanleg van de bestaande parking. De nieuwe bodemverstoring zal hierbij op dezelfde diepte liggen en dus geen extra bodemverstoring veroorzaken. Nummer 17 heeft betrekking op koeltorens voor gebouw 225. Hoe diep deze koeltorens zullen gaan is niet geweten. Door de aanleg van de waterbekkens aan de linkerkant, zal ook hier reeds een bodemverstoring hebben plaatsgevonden waardoor er geen intacte archeologische resten zullen zijn. Tot slot is er nog nummer 22. Deze betreft de uitbreiding van een hal. Aangezien het gebouw hier vlak boven in antropogene groeven ligt, zal dit ook een sterke verstoring met zich mee hebben gebracht, alsook de aanleg van het gebouw zal reeds een sterke verstoring met zich hebben meegebracht in de nabije omgeving. De overige nieuwe gebouwen zullen in een bebouwde zone liggen waarbij het sinds circa 1930 sterk verstoord is geweest door sloopwerken en aanleg van nieuwbouw tot het bekomen van het huidige industriepark.

Verder zal er in alle gebieden tussen de verschillende wegen circa 50 cm -mv worden weg gegraven om te betonneren. In totaal zal er circa 70.000 m³ worden uitgegraven. Er zal hierbij circa 60.000 m³ worden afgevoerd en circa 10.000 m³ terug worden aangevuld. Ook zullen de nutsvoorzieningen worden vernieuwd. Een deel van deze voorzieningen zal lopen in een bovengrondse buis, een deel zal lopen in de ondergrond. Dit laatste heeft voornamelijk betrekking op een nieuwe riolering, elektriciteitskabels en waterleidingen. De nieuwe riolering en de elektriciteitskabels zullen dieper worden aangelegd dan de huidige. De exacte diepte is hiervan niet gekend.

In het plangebied zijn de volgende ingrepen gepland:

Aard ingreep:	Aanleg van gebouwen
Wijze fundering:	Gebouwen op palen
Onderkeldering:	Onbekend
Diepte bodemverstoring:	Gebouwen: circa 10 m -mv. Sommige gebouwen, zoals gebouw nummer 15 zullen een diepere verstoring met zich meebrengen. De exacte diepte is hiervan niet gekend. Het gebied tussen de wegen: circa 50 cm -mv
Oppervlakte bodemverstoring:	Circa 312.700 m ²
Verwachte wijziging grondwaterstand:	Onbekend
Toekomstige ligging boven- en ondergrondse infrastructuur:	Wegdek: betonnen verharding
Toekomstige ligging verharding:	Wegdek: betonnen verharding

2.2 Aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

Uit de geraadpleegde aardwetenschappelijke bronnen uit het bureauonderzoek blijkt dat het noordelijk deel van het plangebied zich op dekzand bevindt. Op basis van de ontstaansgeschiedenis van dekzand kunnen in potentie archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum (geologisch tijdperk = Laat-Pleistoceen) verwacht worden. Het zuidelijk deel van het plangebied bevindt zich op fluviatiele afzettingen (Holoceen of Tardiglaciaal) bovenop het dekzand. Onbekend is de exacte datering van deze fluviatiele afzetting. Omdat de ouderdom van het afdekkende pakket in het zuidelijk deel onbekend is, kunnen in potentie ook daar waar het dekzand afgedekt is archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum voorkomen aan het maaiveld. Het kan ook zijn dat mogelijk aanwezige archeologische resten zijn afgedekt. Welke archeologische perioden dit betreft, is niet bekend.

Het oostelijke deel van het plangebied is gekarteerd als bebouwde zone (OB). Het westelijk deel van het plangebied bestaat naast antropogene groeven, uit de volgende bodemtypes: een zeer droge tot droge zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont (Zbm(g)), een matige droge zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont (Zcm(g)), een matig natte zandbodem met duidelijk ijzer en/of humus B-horizont (Zdg), een matig natte lemige zandbodem met duidelijk ijzer en/of humus B-horizont (Sdg3z) en een natte lemige zandbodem met duidelijk ijzer en/of humus B-horizont (SF3gz). Daar waar de bodemtypes Zbm(g) en Zcm(g) zich situeren kunnen in potentie intacte archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum voorkomen onder het plaggendek. Beide bodemtypes zijn plaggenbodems die zijn aangelegd tijdens de Late Middeleeuwen. Deze bodemtypes beschermen eventueel intacte archeologische resten/sporen vroeger dan de Late Middeleeuwen. Deze bodemtypes bevinden zich in dekzandgebied. Daar waar de fluviatiele afzettingen bovenop het dekzand situeren (bodemtypes Sdg3z en SF3gz) kunnen er in potentie archeologische resten voorkomen vanaf het Laat-Paleolithicum of latere perioden aan het maaiveld.

Resten uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum bevinden zich aan het oorspronkelijk maaiveld waarbij deze zich manifesteren in de vorm van vuursteen en houtskoolconcentraties. Resten vanaf het Neolithicum tot en met de Middeleeuwen kenmerken zich door een sporenniveau en zullen zich manifesteren in de vorm van overblijfselen van nederzettingen, kuilen, putten en erfafscheidingen. Organische resten (zoals bot, hout, leder en textiel) zullen door een hoge huiswaterhouding goed geconserveerd zijn. Andere typen indicatoren (aardewerk) zijn waarschijnlijk ook goed geconserveerd. Archeologische grondsporen (diepe paalsporen, waterputten et cetera) zijn het beste zichtbaar juist onder de bouwvoor, vanaf een geschatte diepte van 25 cm -mv.

Via het Digitaal Terreinmodel ligt het plangebied op een hoger gelegen gebied ten opzichte van het noorden. Toch situeert het zich nog in een lager gelegen gebied (circa 17, 5 m +TAW), namelijk de depressie van de Schijnse Nete.

Uit de historische bronnen en kaarten wordt er afgeleid dat het plangebied sinds circa 1930 onderhevig is aan industrie. Vóór 1930 doorkruiste enkele wegen de een rivier of beek 'Bouwensloop' het plangebied. Langs de wegen waren er ook een 9-tal gebouwen nedergezet. Naarmate de jaren zijn toegenomen is dit gebied sterk onderhevig geweest aan sloopwerken en nieuwbouw, waarbij de gebouwen reeds zijn afgebroken. De rivier loopt nog deels in het plangebied, maar wordt via *Google Maps* gekarteerd als 'Schipperweg'. Verder zijn er geen CAI-meldingen in het park zelf. Wel is er ten westen van het plangebied een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Dit is in tegenstelling van het bouwkundig erfgoed dat ten zuidoosten van het plangebied ligt. In nabije omgeving (circa 1,7 km) heeft er een archeologisch vooronderzoek plaatsgevonden door All-Archeo waar er sporen zijn gevonden van de Metaaltijd, Metaaltijden en Nieuwe Tijd. Vervolgens zijn er in de nabije omgeving kapellen gevonden van de 16de en de 18de eeuw. Tot slot zijn er ook enkele sporen gevonden van een onbekende periode en is er nog een site gevonden met walgracht dat dateert uit de Nieuwe Tijd.

Doordat het plangebied doorheen de jaren telkens sloopwerken en aanleg van nieuwbouw heeft uitgevoerd, zal er reeds een grote bodemverstoring aanwezig zijn (zie afbeelding 2). De mogelijk aanwezige archeologische resten zullen door de aanleg van het huidige wegdek, de huidige gebouwen en de afbraak van oude gebouwen en de huidige nutsvoorzieningen niet meer intact zijn. Ook daar waar er nieuwe

gebouwen (nummer 17 (koeltorens), afb. 2) komen op het plaggendek (Zcm(g)-bodem), is de kans op mogelijk intacte archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum onder het plaggendek laag omwille van bovenstaande redenen. De voorgenomen ingreep zal bijgevolg geen mogelijke aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond aantasten.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.